

Ανταμοιβή παιδιού για αλλαγή συμπεριφοράς - Τι κάνουμε αντί για αυτό;

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά (κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα)

Η θεωρία για την ανταμοιβή παιδιού προκειμένου να πειθαρχήσει ή να κάνει κάτι που θεωρούμε σωστό ή καλό, ή να αλλάξει συμπεριφορά, άνθισε πολύ τα προηγούμενα χρόνια.

Τα τελευταία χρόνια μόνο αρχίσαν κάποιες φωνές να προειδοποιούν για τη λανθασμένη αυτή τακτική. Κάπου στη μέση βρέθηκα εγώ ως νέα μαμά.

Και σου λέω αλήθεια, ότι η ανταμοιβή παιδιού ως λύση κάποιες φορές έμοιαζε ως η μοναδική. Ή ως σωτήρια. Για λίγο...

Χρησιμοποίησα και εγώ την ανταμοιβή παιδιού ως μέσο για να πειθαρχήσουν τα μικρά μου, ή για να κάνουν αυτό που θα έπρεπε να κάνουν.

Η ανταμοιβή και η επιβράβευση δεν ήταν μόνο υλικά αγαθά. Μπορεί να ήταν έξτρα χρόνος στις οθόνες. Μπορεί να ήταν βόλτα. (Λάθος, λάθος σου λέω, όλο λάθος μην το κάνεις!)

Ένωθα λοιπόν καλύτερα όταν τους έδινα κίνητρο και εκείνα το έκαναν. Φυσικά αμέσως μετά ερχόταν και η ανταμοιβή τους. Το έβλεπα ως κάποιου είδους «συμφωνία».

Αλλά αυτό δεν κράτησε πολύ, γιατί τα παιδιά το εξέλαβαν ακριβώς όπως ήταν. Ένας τρόπος να ανταμείβονται κάνοντας κάτι που ΔΕΝ γνωρίζουν γιατί πρέπει να το κάνουν.

Αυτός είναι ένας κακός τρόπος, πίστεψε με.

Σύντομα άρχισαν τα «Τι θα μου δώσεις για να το κάνω αυτό;» (Σοκ!), «Δε θέλω αυτό, αλλά το άλλο», «Δε θέλω να το κάνω, δε με νοιάζει η ανταμοιβή». Σε καμία

περίπτωση αυτά τα παιδιά δεν ήταν παιδιά που θα λειτουργούσαν χειριστικά για να πάρουν κάτι που ήθελαν.

Με τον λάθος τρόπο μου όμως, τα έβλεπα να γίνονται.

Σοκαρίστηκα, αλλά ήταν η δική μου «ανταμοιβή» για τη λάθος προσέγγιση μου. Ήταν λάθος αυτό που έκανα!

Το πήρα στα χέρια μου και προσπάθησα να κάνω κάτι με αυτό.

Αυτός είναι και ο λόγος που γράφω αυτό το άρθρο για την ανταμοιβή παιδιού.

Η Sarah Ockwell-Smith είναι ειδικός σε θέματα γονεϊκότητας και ειδικεύεται στην ψυχολογία και την επιστήμη της γονικής μέριμνας.

Στη δημοσίευση της, λέει τα εξής σημαντικά:

Εδώ και σχεδόν έναν αιώνα η χρήση τεχνικών ανταμοιβής και επιβράβευσης είναι αρκετά δημοφιλείς. Οι άνθρωποι τις προτιμούν για να «αλλάξουν» μια συμπεριφορά που πρέπει να αλλάξει.

Η εμπειρία πάνω στην επιβράβευση και την ανταμοιβή των ανθρώπων, μας έδωσε τη βάση για τη σύγχρονη εκπαίδευση σκύλων. Και όμως ναι.

Ωστόσο, ενώ η ανταμοιβή μπορεί να βοηθήσει στην εκπαίδευση των σκύλων μας, αυτού του είδους οι μέθοδοι είναι ένας εντελώς αναποτελεσματικός τρόπος για να πειθαρχήσουμε τα παιδιά.

Η ανταμοιβή συνήθως μας δίνει γρήγορα, αλλά μόνο προσωρινά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει επειδή στην πραγματικότητα ΔΕΝ ασχολούνται με την αιτία του προβλήματος. Δεν διορθώνουν το πρόβλημα, ούτε επιλύουν τα δύσκολα συναισθήματα που κρύβονται πίσω από τη συμπεριφορά.

Απλώς τους ανακουφίζουν – και αυτό μπορεί να σημαίνει ακόμη χειρότερη συμπεριφορά στο μέλλον.

Η μεγαλύτερη παρανόηση σχετικά με τη συμπεριφορά κατά τη χρήση ανταμοιβών, είναι ότι το παιδί μπορεί να την ελέγξει και να την αλλάξει. Δηλαδή η επιβράβευση ως μέθοδος πειθαρχίας προϋποθέτει ότι το πρόβλημα δεν είναι η ικανότητα (να αλλάξει συμπεριφορά), αλλά μάλλον το κίνητρο.

Μόνο που αυτό δεν είναι αλήθεια, συνήθως είναι το ακριβώς αντίθετο. Επομένως μια μέθοδος που εστιάζει αποκλειστικά στα κίνητρα, αγνοώντας την ικανότητα, θα είναι πάντα αναποτελεσματική.

Είναι αναπόφευκτο ότι η ανταμοιβή θα χρειαστεί κάποια στιγμή να αυξηθεί, έτσι κι αλλιώς λειτουργεί ως εξωγενές (εξωτερικό) κίνητρο. Η επιβράβευση και η ανταμοιβή λειτουργεί μόνο βραχυπρόθεσμα. Δηλαδή υπάρχει όντως κάποιο θετικό αποτέλεσμα αλλά είναι μόνο προσωρινό και πολύ επιφανειακό.

Η ανταμοιβή παιδιού δε λειτουργεί ακριβώς. Τι μπορούμε να κάνουμε λοιπόν; Για να πούμε ότι θέλουμε μια πραγματική αλλαγή, πρέπει να εργαστούμε με τα εγγενή (εσωτερικά) κίνητρα ενός παιδιού. Και δυστυχώς η τακτική της ανταμοιβής και της επιβράβευσης των παιδιών για αλλαγή συμπεριφοράς, κάνει ζημιά σε αυτά.

Βασικά, όσο περισσότερο επιβραβεύουμε ένα παιδί για κάτι που κάνει (πχ. μια καλή συμπεριφορά εναρμονισμένη με αυτό που του ζητήσαμε), τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες να το επαναλάβει στο μέλλον. Εκτός βεβαίως αν συνεχίσουμε να το επιβραβεύουμε, αλλά αυτό ταυτόχρονα σημαίνει ότι θα πρέπει συνεχώς να αυξάνουμε και την αξία της ανταμοιβής).

Και ποιο είναι το πρόβλημα σε αυτό;

Το πρόβλημα λοιπόν είναι ότι το παιδί δεν μαθαίνει τη διαφορά μεταξύ «σωστού» και «λάθους». Το παιδί μας δεν βελτιώνεται ως άνθρωπος όταν χρησιμοποιούμε ανταμοιβές. Αντίθετα, είναι διατεθειμένο να συμμορφωθεί και να ακολουθήσει μια σωστή συμπεριφορά μόνο αν υπάρχει κάποιο όφελος. Κάποια ανταμοιβή ή επιβράβευση. Τι γίνεται όμως αν έρθει η ώρα που θα χρειαστεί να συμμορφωθεί με μια συμπεριφορά αλλά δεν θα υπάρχει ανταμοιβή (ή οτιδήποτε που θα δελεάσει το παιδί να ακολουθήσει τη συμπεριφορά);

Αυτό που συμβαίνει είναι ότι χάνεται η διάθεση για συμμόρφωση και καλή συμπεριφορά. Εξάλλου δε θα πάρει τίποτα πίσω και δεν έχει καταλάβει ότι ο λόγος που οφείλουμε μια καλή συμπεριφορά ΔΕΝ είναι η επιβράβευση.

Ποια είναι η λύση;

Εστιάστε στην κατανόηση των ικανοτήτων του παιδιού σας. Εστιάστε στη διερεύνηση της αιτίας της δύσκολης συμπεριφοράς του, στο γιατί συμπεριφέρεται άσχημα. Και όχι στο να «κουκουλωθεί» η άσχημη συμπεριφορά με οποιοδήποτε κόστος.

Εστιάστε στο να το διδάξετε και να καθοδηγήσετε το παιδί σε καλύτερη

συμπεριφορά. Και φυσικά το πιο σημαντικό, να ενθαρρύνετε και να ενεργοποιήσετε τα εσωτερικά κίνητρα ενός παιδιού. Δηλαδή αυτά που υπάρχουν εγγενώς στη φύση τους έτσι κι αλλιώς και τα οδηγούν σε συνειδητή αλλαγή συμπεριφοράς και όχι «τυφλή».

Είναι ωραίο να μοιραζόμαστε. Κοινοποίησε αυτό το άρθρο για να το διαβάσουν και άλλοι γονείς. Όμως μην το αντιγράψεις χωρίς άδεια.

Πηγή: e-mama.gr